

Selvitys apurahan käytöstä

Alli Paasikiven säätiö myönsi minulle vuonna 2016 9000 € henkilökohtaisen tutkimusapurahan väitöskirjalleni ”Kaikki okei?” –tutkimus yläasteikäisten nuorten toistuvista koulupoissaoloista, niiden syistä ja mahdollisuudesta ehkäistä niitä koululääkäriin keinoin. Tutkimuksessa perehdytään toistuvien koulupoissaolojen taustalla oleviin ilmiöihin tarkoituksena kehittää tapoja, joilla toistuvasti koulusta poissaolevaa nuorta tuetaan. Projektiin kuuluvat seuraavat osatyöt:

1. vaihe: Selvitys siitä, miten Suomen kymmenessä suurimmassa kaupungissa on kouluja ohjeistettu tukemaan toistuvasti koulusta poissaolevaa oppilasta.
- 2.vaihe: Systemaattinen kirjallisuuskatsaus, jolla selvitetään, mitä aiheesta tiedetään nykykirjallisuuden valossa.
- 3.vaihe: Fokusryhmähaastattelut, joissa työnsä puolesta usein toistuvasti koulusta poissaolevien nuorten kanssa tekemisissä olevat ammattilaiset pohtivat toistuvia koulupoissaoloja.
4. vaihe: Edellisten vaiheiden perusteella suunnitellaan interventio, jossa toistuvasti koulusta poissaolevat nuoret ohjataan ennalta sovitun rajan ylittämisen jälkeen koululääkäriin vastaanotolle, missä lääkäri selvittää poissaolojen syitä ja miettii yhdessä nuoren kanssa keinoja niiden vähentämiseksi.

Apurahan käyttö

Äitiyslomani johdosta apuraha maksettiin 1.1.2017. Maksoin Mela-vakuutuksesta 785,87 €. Loput apurahasta käytin 4 kuukauden täysipäiväiseen työskentelyyn tutkimustyön parissa aikavälillä 1.10.2017-31.1.2018. Tänä aikana olen:

1. työstänyt käsikirjoitusta koskien Suomen suurimpien kaupunkien ohjeita poissaoloihin puuttumiseen
2. käsitellyt systemaattisten hakujen tuloksia
3. kilpailuttanut litterointipalveluita tarjoavia yrityksiä ja lähettänyt fokusryhmähaastatteluiden äänitiedostot litteroitavaksi
4. osallistunut Helsingin yliopiston järjestämille kurseille, jotka tukevat tutkimustyötä

Kulu	Hinta
Mela-vakuutus	758,87 €
Tutkijan palkka (á 2053,53 €/kk)	8214,13 €
Yhteensä	9000 €

Alustavat tulokset

1. vaiheen aineiston perusteella voidaan sanoa, että Suomen eri kaupungeissa suhtaudutaan vaihtelevasti oppilaiden poissaoloihin. Ohjeissa ei aina ole yksiselitteisiä tuntirajaa sille, koska poissaoloihin tulisi puuttua. Jos tuntiraja ohjeesta löytyy, ne vaihtelevat kaupungista toiseen. Ohjeissa kannustetaan usein puuttumaan lintaamiseen aikaisemmin kuin toistuviin sairauspoissaoloihin, vaikka tutkimustiedon mukaan molemmat yhdistyvät esimerkiksi nuorten

riskikäyttäytymiseen. Kouluterveydenhuollon rooli näissä prosesseissa on vakiintumaton eikä koululääkäri välttämättä ole tietoinen oppilaan poissaolojen määrästä, sillä osassa kaupunkeja kouluterveydenhuolto ei pääse kirjautumaan oppilashallintojärjestelmään, jonne poissaolot merkitään. Vain yhden kaupungin ohje perustui tutkittuun tietoon. Apurahakauden aikana käsikirjoitusta viimeisteltiin. Käsikirjoitus lähetetään arvioitavaksi Sosiaalilääketieteelliseen aikakauskirjaan alkuvuodesta 2018.

2. Ennen apurahakautta suoritin systemaattiset haut kuudesta eri tietokannasta: Pubmed, Scopus, Cinahl, Eric, PsycInfo ja Web of Science. Hakutuloksia kertyi yhteensä reilu 83 000. Tuplien poistamisen jälkeen otsikkovaiheeseen jäi hieman yli 71 000 artikkelia. Alustavien tulosten perusteella voidaan sanoa, että toistuvien koulupoissaolojen syissä on havaittavissa maantieteellinen kahtiajako. Länsimaissa poissaolojen syinä korostuvat niin psyykkiset kuin somaattiset sairaudet, kun taas kehitysmaissa keskeiseen rooliin nousevat oppilaan sukupuoli, perheen taloudellinen tilanne ja erilaiset infektiosairaudet, mukaan lukien HIV. Otsikkovaihe saadaan päätöksen helmikuussa 2018 vaihteessa, minkä jälkeen siirrytään välittömästi abstraktien lukemiseen.

3. Fokusryhmähaastattelut saatiin valmiiksi keväällä 2017. Syksyllä kilpailutin litterointiyhtiöksi ja äänitteet lähetettiin litteroitavaksi tammikuussa 2018. Litterointityön pitäisi valmistua helmikuun loppuun mennessä, joten tuloksia päästään käsittelemään heti, kun systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tulokset on analysoitu.

Olen apurahakauden aikana osallistunut seuraaville Helsingin yliopiston järjestämille kursseille:

- Conference speaking
- Tutkimusetiikan perusteet
- Ideasta vaikuttavuuteen (jatkuu keväällä 2018)

Kiitos, että olette lahjoituksellanne tukeneet tutkimustyötäni!

Yhteistyöterveisin

Katja Melander

LL

katja.melander@helsinki.fi

0408222312